

%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BE%D1%80%D1%8F%D1%94-
%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%BF%D0%BB%D0
%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9-
%D0%B1%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81/a-16819388
(дата звернення: 16.12.2024)

4. Кодекс торговельного мореплавства України : Закон України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 16.12.2024)

5. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 16.12.2024)

6. Резніченко С.В., Церковна О.В. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності за завдання шкоди: теорія і практика : Монографія. Одеса : ОДУВС, 2009. 188 с.

7. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 17.12.2024)

8. Ус О. В., Ус М. В. Відшкодування шкоди фізичній особі, яка потерпіла від кримінального правопорушення. *Право і суспільство*. 2015. № 3(3). С. 82-87.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-527-3-12>

MILITARY LAW IS A SCIENCE FOR THE SECURITY OF THE STATE

ВІЙСЬКОВЕ ПРАВО – НАУКА ДЛЯ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Sainchin Sergey Oleksandrovich

*Lecturer at the Department of Criminal
Law, Institute of Law and Security
Odesa State University
of Internal Affairs
Odesa, Ukraine*

Сайчин Сергій Олександрович

*викладач кафедри кримінально-правових
дисциплін інституту права та безпеки
Одеський державний університет
внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

У науковій літературі поняття безпеки трактується з різних точок зору. Психологи, наприклад, визначають його як відчуття, сприйняття та переживання потреби у захисті життєвих потреб та інтересів людей; філософи – як стан, тенденції розвитку та умови життєдіяльності соціуму, його структур, інститутів та установ, при яких забезпечується

збереження їх якісної визначеності, оптимальне співвідношення свободи і необхідності. Політологи трактують цей соціальний феномен як властивість певної системи та результат діяльності низки систем та органів держави, а також сам процес діяльності, спрямований на досягнення поставлених завдань із забезпечення захищеності особистості, суспільства та держави.

В 2014 році наша держава розпочала активний розвиток напрямку правових та економічних реформ для вступу країни до Європейської спільноти. У зв'язку з військовою анексією території АР Крим, повномасштабних бойових дій із залученням сил оборони та безпеки в Україні запроваджена Концепція реформи національної безпеки та Військової доктрини, діяльність якої регламентується розгорнутою системою нормативних актів у військовій галузі.

Найважливішим напрямом військової реформи в Україні є вдосконалення правових відносин, що складаються у процесі організації та проходження громадянами військової служби.

Процес військового реформування вимагає розвитку та вдосконалення законодавства про оборону та безпеку з метою оптимізації тієї частини державного механізму, а саме військової організації держави, демократизації відносин у ній, а також забезпечення законності у діяльності органів військового управління та посадових осіб, у тому числі у питаннях дотримання прав, свобод та законних інтересів військовослужбовців та членів їхніх сімей.

Комплекс знань про державно-правовий зміст процесів та явищ, у різних сферах військової діяльності держави, зазвичай називається «військовим правом».

Актуальність науково-теоретичних знань з військового права обумовлена необхідністю:

– проведення сучасних науково-теоретичних досліджень військового права та його окремих інститутів (військова організація держави, військова служба, військовослужбовець та ін.), систематизації зазначених знань та їх вивчення;

– визначення напрямів реформування військової організації держави;
– поліпшення практики діяльності військової організації держави та її складових частин (військ, військових формувань, державних органів);
– розроблення законодавства у сфері військової діяльності держави;
– формування ефективної системи комплектування військової організації держави.

Наукова мета – це систематизоване викладення найважливіших положень військового права, які слугуватимуть єдиною методологічною основою для вивчення навчальних дисциплін та спеціальних навчальних курсів, що викладаються в військових академіях, у вищих військових

навчальних закладах професійної освіти, а також у всіх інших вищих навчальних закладах, де здійснюється навчання за програмами підготовки офіцерів запасу.

Для розвитку військових правовідносин, нами пропонується створити навчальний курс дисципліни «Військового права».

Предметом вивчення курсу «Військове право» є комплексне правове регулювання різноманітних відносин, що складаються у процесі військової діяльності держави.

Основними завданнями навчального курсу «Військове право» є:

1) дати глибокі та систематизовані знання про сутність військового права та основні інститути військового права – військової організації держави, військової служби, її види, принципи, військовослужбовців та ін.;

2) ознайомити з правами та їх обмеженням, обов'язками, питаннями юридичної відповідальності військовослужбовців;

3) навчити правильному орієнтуванню у великому військовому законодавстві;

4) інформувати про закордонний досвід військової діяльності держави, організацію військової служби, правову регламентацію діяльності військовослужбовців;

5) сприяти розвитку військового законодавства та зміцненню правопорядку у військовій організації держави та ін.

Для вивчення курсу, нами пропонується видання підручника «Військове право України», який буде складатися з 3 частин: теоретичною частиною, особливою частиною, яка характеризує права, обов'язки військовослужбовців, порядок проходження служби та звільнення з неї, юридична відповідальність військовослужбовців та міжнародне гуманітарне право.

Підручник буде корисним також практичним працівникам судів, прокуратур, юридичних служб, посадовим особам органів військового управління, військовослужбовцям та цивільному персоналу військових організацій.

Поняття «військове право» можна розглядати у трьох аспектах: 1) як галузь права, що регулює певну групу суспільних відносин; 2) як науку (область правознавства); 3) як навчальну дисципліну, пов'язану з викладанням воєнного права у ВНЗ.

Джерела військового права – це військове законодавство, як комплексна галузь законодавства включає норми державного, адміністративного, фінансового, земельного, кримінального та інших галузей права, які регулюють сферу військової діяльності держави, у тому числі специфічної життєдіяльності її військової організації. Норми військового законодавства визначають устрій збройних сил, організацію та повноваження органів військового управління, порядок

комплектування кадрів та запасу збройних сил особовим складом, порядок проходження військової служби, правове становище військовослужбовців та військовозобов'язаних, організацію та ведення військового господарства, правила матеріального та фінансового забезпечення військовослужбовців, права військових властей у місцевостях, оголошених у військовому становищі, основи мобілізації збройних сил. Разом з тим, необхідно ретельне вивчення норм міжнародного гуманітарного права та міжнародних договорів, які наша держава уклала з міжнародними організаціями в військовому напрямку.

Застосування. Навчання підрозділів ЗСУ з країнами партнерами, які включають в себе два напрямки підготовки: практичний, включає в себе навчання новими видами озброєння та теоретичний що включає вивчення норм міжнародного гуманітарного та національного військового права.

Література:

1. Avramenko O. What Ukraine's Military Doctrine Is Silent About: International Cooperation of the Armed Forces of Ukraine as a Normative and Legal Problem // *Humanity and Politics*. – 2003. – № 2(26). – С. 118-124.
2. Actual problems of state administration: Collection. of science works – Kh.: HF UADU, 2002. 248 с.
3. Honcharenko O.M., Lysitsyn E.M. Ukraine's national security strategy and military reform // *Nauka i oborona*. – K.: Technika, 2000. – № 4. – С. 35-38.